

LAUSUNTOPYYNTÖKYSELY

OHJEET

Osaan kysymyksistä vastaaminen on merkitty pakolliseksi. Kyselyssä on myös vastaustilaa lausujien vapaamuotoisille kommenteille. Lomakkeen lopussa on noin ¼ -sivun mittainen vastaustila, johon lausunnon keskeisin sisältö tiivistetään vapaamuotoisesti. Tiivistelmä tullaan liittämään sellaisenaan lausuntoyhteenvedoon.

Jokainen lausunnon antava taho vastaa kyselylomakkeeseen vain kerran. Lausuntopyyntökyselyn tekstitiedostoversio on tarkoitettu lausuntopyynnön käsittelyn helpottamiseksi. Käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi sellaista menettelyä, että kyselyvastausta työstetään tekstitiedostona ja käsittelyn lopuksi valmiit tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn.

Vastausaika kyselyyn on 11.4.2016 saakka.

Lisätietoja kyselystä antaa:
lääkintöneuvos Helena Vorma, p. 0295 163 388

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:
suunnittelija Maria Kylänpää-Nieminen, p. 050 4101 993 (11.2.2016 asti)
osastosihteeri Hang Pham, p. 0295 163 569 (12.2.2016 alkaen)

Sähköpostit muotoa etunimi.sukunimi@stm.fi

TAUSTATIEDOT

1. Vastaaajatahon virallinen nimi*
Suomen evankelisluterilainen kirkko, Kirkkohallitus
2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi*
Tiina Saarela
3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot
vs. kirkkoneuvos Kari Kopperi, Kirkkohallitus, kari.kopperi@evl.fi, 050 594 1317
4. Onko vastaaja*
 - kunta
 - kuntayhtymä
 - valtion viranomainen
 - järjestö
 - **ei mikään edellä mainituista**

KYSYMYKSET

5. Mitkä ovat tärkeimmät mielenterveyslain ja päihdehuoltolain palveluihin liittyvät uudistamistarpeet?

Arviomuistiossa uudistamistarpeet on tuotu hyvin esille. Kirkon diakoniatyön ja sielunhoidon kokemusten sekä Kirkon diakoniarahaston avustushakemusten perusteella kirkkohallitus haluaa kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin uudistustarpeisiin.

- Normiohjauksen ja sen valvonnan lisääminen. Valvonta on tällä hetkellä liikaa yksittäisen kansalaisten vastuulla. Valvonnan lisääminen turvaisi osaltaan kansalaisten yhdenvertaisuutta.
- Avopalvelujen resurssien lisääminen.
- Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen resurssien lisääminen.
- Palvelujärjestelmän pirstaleisuuden vähentäminen.
- Peruspalvelujen eri sektoreiden ja tasojen yhteistyön kehittäminen.

6. Mitkä ovat tärkeimmät mielenterveyslain ja päihdehuoltolain tahdosta riippumattomaan hoitoon liittyvät uudistamistarpeet?

Arviomuistiossa uudistamistarpeet on tuotu hyvin esille.

7. Huomiot mahdollisista muista uudistamistarpeista, joita arviomuistioihin ei ole sisällytetty:

- Uudistamistarpeet liittyvät arvovalintoihin. Kysymys ei ole pelkästään säädösten ja rakenteiden uudistamisesta. Suurten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen vaatii taloudellista resursointia.
- Kotiin vietävien mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittäminen siten, että hoidon intensiivisyys ja muu laatu turvataan.
- Kokonaisvaltaisen kohtaamisen kehittäminen hoitojärjestelmässä ja riittävän jatkuvuuden turvaaminen hoitoprosessissa on mielenterveys- ja päihdepalveluissa tärkeää. Näin hoidossa tunnetaan ihminen tarpeeksi laajasti ja pitkältä ajalta.
- Lainsäädännöllä pitäisi luoda subjektiivinen oikeus hoitoon, jolloin pakkohoidon tarve vähenisi. Pakkohoidolla on edelleen sijansa silloin, kun muu apu ei riitä. Tarpeen arviointi ei saa perustua taloudellisiin säästötavoitteisiin, esim. laitoshoitovuorokausien vähentämiseen.
- Omaiset ja muut läheiset, joita henkilön mielenterveysongelmat tai päihdeongelmat välittömästi ja merkittävästi koskevat, tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon sekä mielenterveys- ja päihdepalveluissa yleensä että mielenterveyslain ja päihdehuoltolain tahdosta riippumattoman hoidon uudistamisessa.

8. Muita huomioita:

Psykiatrisen hoidon ja päihdehuollon asiakkaille tulee taata perusoikeutena oikeus uskonnonharjoittamiseen, jota voidaan rajoittaa vain psykiatrisen hoidon ja päihdehuollon lailla säädetyistä hoidollisista syistä.

9. Mitä vaihtoehtoa kannatatte: (valinta vaihtoehtoista a-d)
- a. erilliset mielenterveyslaki ja päihdehuoltolaki

b. mielenterveyslain ja päihdehuoltolain yhdistäminen

- c. nykyisin mielenterveyslaissa ja päihdehuoltolaissa olevat säännökset siirretään muuhun lainsäädäntöön
- d. ei kantaa

10. Jos kannatitte jotakin edellisistä vaihtoehtoista a-c, perustelkaa tähän, miksi ko. vaihtoehto olisi paras.

Palvelujärjestelmien yhdistäminen parantaisi mielenterveys- ja päihdehuollon asiakkaiden asemaa. Toisaalta yhdistäminen muuhun yleiseen lainsäädäntöön voisi laajemman integraation myötä parantaa mielenterveys- ja päihdehuollon asiakkaiden asemaa vielä tehokkaammin, koska moni asiakkaan/potilaan hoitoa vaativa asia liittyy usein myös muuhun terveydenhuoltoon.

Molemmat vaihtoehdot (b ja c) mahdollistavat tahdosta riippumattoman hoidon säädösten liittämisen laajempaan itsemääräämislainsäädäntöön, joka on hyvä tavoite.

Tulisi arvioida kumpi vaihtoehto paremmin tarjoaisi mahdollisuuden valvontaan.

Tärkeämpää kuin lakien säätäminen on se, miten palvelut on järjestetty.

11. Tiivistäkää lausunnon keskeisin sisältö tähän vapaamuotoisesti (enintään 1/4 sivua). Tiivistelmä tullaan liittämään sellaisenaan lausuntoyhteenvedoon. *

Uudistamistarpeet liittyvät arvovalintoihin. Kysymys ei ole pelkästään säädösten ja rakenteiden uudistamisesta. Kirkon diakoniatyön ja sielunhoidon kokemuksista ja Kirkon diakonirahaston avustushakemuksista nousevat erityisesti esille avoimuuden sekä nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuuden puutteet. Normiohjausta ja säädösten noudattamisen valvontaa tulee lisätä ja siten parantaa kansalaisten yhdenvertaisuutta. Palvelujärjestelmän pirstaleisuuden väheneminen on välttämätöntä samoin yhteistyön kehittäminen peruspalvelujen eri sektoreiden ja tasojen välillä. Kokonaisvaltaista kohtaamista, jatkuvuutta ja pysyvyyttä hoitojärjestelmässä tulisi kehittää palvelun laadun lisäämiseksi ja mielenterveys- ja päihdepalveluihin käytettävien resurssien säästämiseksi. Omaiset ja muut läheiset, joita henkilön mielenterveysongelmat tai päihdeongelmat välittömästi ja merkittävästi koskevat, tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon sekä mielenterveys- ja päihdepalveluissa yleensä että mielenterveyslain ja päihdehuoltolain tahdosta riippumattomaan hoidon uudistamisessa. Psykiatrisen hoidon ja päihdehuollon asiakkaille tulee taata perusoikeutena oikeus uskonnonharjoittamiseen, jota voidaan rajoittaa vain psykiatrisen hoidon ja päihdehuollon lailla säädetyistä hoidollisista syistä.